

3g: Demokrasi Tempatan

Pengenalan

Daripada tiga peringkat kerajaan—kerajaan persekutuan, negeri dan tempatan—kerajaan tempatan (bandar raya, majlis perbandaran dan daerah) mempunyai pengaruh dan kesan paling langsung ke atas kehidupan seharian masyarakat umum. Pihak berkuasa tempatan memainkan peranan penting dalam mengurus proses pembangunan di peringkat tempatan sambil berpegang kepada prinsip asas demokrasi dan kecekapan pentadbiran, dan memastikan pembangunan sosial dan ekonomi rakyat dan kawasan dalam bidang kuasanya. Kerajaan tempatan merupakan penjaga pintu terakhir untuk projek-projek yang sama ada akan meningkatkan kehidupan orang ramai atau membawa akibat yang buruk. Oleh itu, maklum balas yang berterusan dan penglibatan awam penting untuk memastikan tindakan mereka mendapat persetujuan masyarakat setempat. Malangnya, ketiadaan pilihan raya kerajaan tempatan menjadikan ini satu cabaran, setidak-tidaknya mustahil untuk prinsip-prinsip seperti penyertaan awam, ketelusan dan perwakilan tempatan menjadi hak prerogatif.

I: Perwakilan Tempatan

Sepatutnya "tiada cukai tanpa perwakilan". Pada masa ini, ahli majlis tempatan dilantik oleh parti politik yang memerintah dan mewakili kepentingan ahli politik dan parti yang melantik mereka. Kepentingan ini mungkin bercanggah dengan penduduk, yang sepatutnya menerima perkhidmatan ahli majlis yang dilantik ini. Pelantikan datuk bandar dan ketua majlis juga berdasarkan naungan politik.

1. Kembalikan semula pilihan raya majlis tempatan.

(Wong Tsu Soon, *Agora Society Malaysia*, Cadangan 3G-1; Fork Yow Leong, *Cadangan 3G-2*)

- i. Kembalikan semula pilihan raya majlis tempatan, yang telah dimansuhkan secara rasmi di bawah Akta Kerajaan Tempatan 1976 (LGA).
- ii. Sehingga perundangan itu dikembalikan secara rasmi, adakan pilihan raya sementara, dengan calon yang menang dilantik sebagai ahli majlis dengan kuasa Menteri Besar.

- iii. Sertakan pemilihan Datuk Bandar sebagai sebahagian daripada pilihan raya tempatan.

II: Kebebasan Maklumat & Penyertaan Awam

Penyertaan orang ramai dalam hal ehwal tempatan bermula dengan ketersediaan maklumat. Demokrasi tempatan hanya boleh terjadi apabila rakyat diberi maklumat yang mencukupi untuk memberikan maklum balas kepada pembuat dasar. Kerajaan tempatan di Malaysia lambat menerima budaya data terbuka dan inisiatif data terbuka. Selain itu, undang-undang kerahsiaan seperti Akta Rahsia Rasmi 1972 tidak menyokong persekitaran yang selamat untuk data terbuka dan perkongsian data yang telus. Sebaliknya, undang-undang sebegini membolehkan pihak korup tertentu menahan maklumat daripada orang ramai yang sebaliknya boleh membantu memastikan kerajaan yang telus dan bertanggungjawab.

2. Sediakan maklumat kepada orang ramai melalui perubahan dasar dan perundangan.

(Jaslin Nadia, DHRRA Malaysia, Cadangan 3G-3; Danesh Prakash Chacko, Tindak Malaysia, Cadangan 3G-4)

- i. Mewujudkan dasar data terbuka, mewajibkan semua peringkat kerajaan untuk menerbitkan maklumat penting secara sukarela. Majlis tempatan mesti menerbitkan senarai maklumat data terbuka secara berkala dalam format yang boleh diakses oleh semua.
- ii. Menggubal undang-undang Kebebasan Maklumat (FOI) di peringkat persekutuan untuk mengekalkan hak individu awam untuk meminta maklumat yang berkepentingan awam, dan mengurangkan kesamaran dan cara sewenang-wenang dalam kriteria untuk penyiaran data terbuka.
- iii. Langgan Perkongsian Kerajaan Terbuka dan guna pakai rangka kerja prinsip dan amalan mereka.
- iv. Menggalakkan penyertaan awam dalam belanjawan tahunan majlis tempatan melalui belanjawan penyertaan, dan mematuhi prinsip yang ditetapkan oleh Perkongsian Belanjawan Antarabangsa.

Kata-kata Penutup

Dua item tindakan utama mengenai demokrasi tempatan ini akan meningkatkan penyertaan awam dan memupuk penglibatan masyarakat yang lebih besar dalam usaha penyampaian perkhidmatan majlis tempatan. Perkongsian data terbuka dalam ekosistem kerajaan tempatan menggalakkan ketelusan, di samping menggalakkan pemakaian amalan kerja yang lebih holistik dan inklusif. Pendekatan pelbagai disiplin dan pelbagai pihak diperlukan untuk menyelesaikan masalah pelbagai dimensi semasa merangkumi perubahan iklim, Revolusi Perindustrian Keempat dan wabak. Kerajaan tempatan tidak lagi boleh bekerja untuk rakyat sahaja—mereka perlu bekerjasama dengan rakyat.